

ЗМІСТОВИЙ МОДУЛЬ 2.
ФІЗИКО-ХІМІЧНІ ТА ХІМІЧНІ МЕТОДИ КІЛЬКІСНОГО АНАЛІЗУ
ЛІКАРСЬКИХ ЗАСОБІВ. КОНТРОЛЬ ЯКОСТІ ЛІКАРСЬКИХ ФОРМ.

1. У фармацевтичному аналізі для контролю якості лікарських засобів широко використовують фотометричні методи. Вони ґрунтуються на здатності речовини:

- A. *вибірково поглинати електромагнітне випромінювання
- B. відхиляти площину поляризації світла
- C. вибірково розподілятися між двома фазами
- D. впливати на потенціал індикаторного електроду
- E. змінювати агрегатний стан під дією температури

2) У фармацевтичному аналізі використовуються різноматні фізико-хімічні методи. Який метод заснований на вимірюванні поглинання лікарською речовиною монохроматичного випромінювання?

- A. *спектрофотометрія
- B. флуориметрія
- C. рефрактометрія
- D. поляриметрія
- E. потенціометрія

3) Нітрофура́л (фурацилін) – синтетичний антибактеріальний засіб. Його кількісне визначення провізор-аналітик проводить спектрофотометричним методом, вимірюючи:

- A. *оптичну густину
- B. температуру плавлення
- C. кут обертання
- D. показник заломлення
- E. рН розчину

Суть методу. Наведіть формулу розрахунку кількісного вмісту.

4) Провізор-аналітик проводить визначення кількісного вмісту лікарського засобу «Гідрокортизону ацетат» інструментальним методом. Оптичну густину розчину він вимірює за допомогою:

- A. *спектрофотометра
- B. полярографа
- C. поляриметра
- D. рН-метра
- E. рефрактометра

Суть методу. Наведіть формулу розрахунку кількісного вмісту.

5) Провізор-аналітик проводить фотоколориметричне кількісне визначення 0,02% розчину нітрофуралу. Для цього він вимірює:

- A. *оптичну густину розчину
- B. рН досліджуваного розчину

- C. показник заломлення розчину
- D. кут обертання розчину
- E. температуру кипіння розчину

6) Провізор-аналітик проводить експрес-аналіз лікарських засобів. Рефрактометричний метод він може використати для:

- A. *кількісного визначення лікарських речовин
- B. визначення коефіцієнту розподілу
- C. визначення фізіологічної дії речовин
- D. визначення кута обертання
- E. визначення відносної густини

7) Для експрес-аналізу розчину глюкози 10% необхідно визначити його показник заломлення. Який прилад при цьому повинен використати провізор-аналітик?

- A. *рефрактометр
- B. фотоколориметр
- C. потенціометр
- D. поляриметр
- E. спектрофотометр

Суть методу. Наведіть формулу розрахунку кількісного вмісту.

8) У практиці лабораторій центрів сертифікації фармацевтичної продукції застосовується іонообмінна хроматографія. На якому етапі аналізу лікарських речовин використовується цей метод?

- A. *кількісного визначення лікарських речовин
- B. встановлення молекулярної маси лікарських речовин
- C. визначення чистоти лікарських речовин
- D. ідентифікації лікарських речовин
- E. вивчення фармакологічної активності лікарських речовин

9) Фахівець ампульного цеху фармацевтичного підприємства здійснює контроль якості ін'єкційних розчинів. Для визначення рН розчину він повинен використати:

- A. *потенціометр
- B. рефрактометр
- C. спектрофотометр
- D. поляриметр
- E. віскозиметр

10) Парацетамол – лікарський засіб, що чинить аналгетичну, жарознижувальну та протизапальну дію. При кількісному визначенні діючої речовини цериметричним методом як індикатор використовують:

- A. *фероїн
- B. натрію еозинат
- C. фенолфталеїн

- D. крохмаль
- E. калію хромат

Наведіть відповідне рівняння реакції, формулу розрахунку титру та кількісного вмісту.

11) Провізор-аналітик проводить кількісне визначення антигістамінного засобу «Дифенгідраміну гідрохлорид» методом ацидиметрії в неводному середовищі. З якою метою він додає при цьому розчин ртуті(II) ацетату?

- A. *для зв'язування хлорид-іонів в малодисоційовану сполуку
- B. для посилення гідролізу дифенгідраміну гідрохлориду
- C. для зміни густини розчину
- D. для створення оптимального значення рН розчину
- E. для прискорення випадіння в осад основи дифенгідраміну

12) Кількісний вміст антигістамінного засобу «Дифенгідраміну гідрохлорид» визначають методом алкаліметрії. Як титрант використовують розчин:

- A. *натрію гідроксиду
- B. калію бромату
- C. натрію тіосульфату
- D. калію перманганату
- E. хлористоводневої кислоти

13) Глутамінова кислота за хімічною структурою належить до амінокислот аліфатичного ряду. Який метод застосовують для її кількісного визначення?

- A. *алкаліметрії
- B. нітритометрії
- C. броматометрії
- D. аргентометрії
- E. комплексонометрії

Наведіть відповідне рівняння реакції, формулу розрахунку титру та кількісного вмісту.

14) Ацетилсаліцилова кислота (аспірин) належить до групи нестероїдних протизапальних засобів. Її кількісне визначення методом прямої алкаліметрії рекомендується проводити за температури не вище 20 °С з метою запобігання:

- A. *гідролізу естерної групи
- B. відновлення лікарської речовини
- C. окиснення лікарської речовини
- D. декарбоксілування лікарської речовини
- E. осадження солі, що утворюється

Наведіть відповідне рівняння реакції, формулу розрахунку титру та кількісного вмісту.

15) У лабораторії з контролю якості проводять кількісне визначення місцевого анестетика «Прокаїну гідрохлорид». Метод його алкаліметричного титрування ґрунтується на наявності в структурі:

- A. *зв'язаної хлористоводневої кислоти
- B. діетиламіногрупи
- C. естерного зв'язку
- D. незаміщеного ароматичного циклу
- E. залишку *n*-амінобензойної кислоти

16) Кількісний вміст антибактеріального засобу «Фталілсульфатіазол» (фталазол) визначають методом алкаліметрії. Титрантом у цьому методі є розчин:

- A. *натрію гідроксиду
- B. хлорної кислоти
- C. каліюбромату
- D. амонію тіоціанату
- E. срібла нітрату

17) Ібупрофен – похідне фенілпропіонової кислоти, що чинить протизапальну, аналгетичну та жарознижувальну дію. При його кількісному визначенні методом алкаліметрії як індикатор використовують розчин:

- A. *фенолфталеїну
- B. феруму(III) амонію сульфату
- C. протравного чорного
- D. калію хромату
- E. крохмалю

18) Камфора рацемічна застосовується зовнішньо як подразнювальний та антисептичний засіб. Кількісний вміст речовини визначають методом алкаліметрії після виділення еквівалентної кількості хлористоводневої кислоти в результаті попередньої взаємодії з реактивом:

- A. *гідроксиаміну гідрохлорид
- B. *n*-диметиламінобензальдегід
- C. 2,4-динітрофенілгідразин
- D. хлорамін
- E. фурфурол

19) У лабораторії з контролю якості лікарських засобів аскорбінову кислоту у вітамінному препараті визначають методом алкаліметрії. Який хімічний процес лежить в основі цього методу?

- A. *нейтралізація
- B. комплексоутворення
- C. гідроліз
- D. окиснення
- E. відновлення

20) Кількісне визначення субстанції «Адреналіну тартрат» проводять методом ацидиметрії у неводному середовищі. Як титрант використовують розчин:

- A. *хлорної кислоти
- B. натрію гідроксиду
- C. калію бромату
- D. йоду
- E. натрію нітриту

21) Кількісне визначення субстанції «Адреналіну тартрат» проводять методом ацидиметрії у неводному середовищі. Який індикатор використовують в цьому методі?

- A. *кристалічний фіолетовий
- B. метиловий оранжевий
- C. фенолфталеїн
- D. кальконкарбонова кислота
- E. еріохром чорний

22) Кількісне визначення відхаркувального засобу «Натрію бензоат» проводять методом ацидиметрії у неводному середовищі. Який реактив використовують як розчинник?

- A. *оцтова кислота безводна
- B. піридин
- C. бензол
- D. диметилформамід
- E. диметисульфоксид

Наведіть відповідне рівняння реакції, формулу розрахунку титру та кількісного вмісту.

23) Провізор-аналітик визначає кількісний вміст відхаркувального засобу «Натрію бензоат» методом ацидиметрії. З метою усунення впливу бензойної кислоти на індикатор, титрування слід проводити в присутності:

- A. *діетилового ефіру
- B. маніту
- C. меркурію(II) ацетату
- D. хлористоводневої кислоти
- E. натрію гідроксиду

Наведіть відповідне рівняння реакції, формулу розрахунку титру та кількісного вмісту.

24) Кількісне визначення субстанції «Фенобарбітал» проводять методом алкаліметрії у неводному середовищі. Який реактив використовується як розчинник?

- A. *диметилформамід
- B. оцтова кислота льодяна

- C. оцтовий ангідрид
- D. мурашина кислота
- E. етиловий спирт

25) Кількісний вміст місцевого анестетика «Лідокаїну гідрохлорид» визначають методом зворотної аргентометрії. Який індикатор використовують при титруванні?

- A. *заліза(III) амонію сульфат
- B. фенолфталеїн
- C. метиленовий синій
- D. крохмаль
- E. нейтральний червоний

26) Провізор-аналітик визначає кількісний вміст субстанції «Аскорбінова кислота» йодометричним методом. Як індикатор він використовує розчин:

- A. *крохмалю
- B. метилового оранжевого
- C. бромфенолового синього
- D. фенолфталеїну
- E. мурексиду

27) Кількісне визначення вітамінного засобу «Аскорбінова кислота» проводять методом йодометрії. На яких властивостях речовини ґрунтується метод?

- A. *відновлювальних
- B. окиснювальних
- C. кислотних
- D. основних
- E. амфотерних

28) Провізор-аналітик проводить кількісне визначення антибактеріального засобу «Сульфатіазол» методом нітритометрії. Наявність якої функціональної групи обумовлює вибір методу?

- A. *первинної ароматичної аміногрупи
- B. альдегідної групи
- C. карбоксильної групи
- D. сульфогрупи
- E. гідроксильної групи

29) У лабораторії центру сертифікації фармацевтичної продукції проводиться кількісний аналіз глютамінової кислоти методом визначення азоту після мінералізації сірчаною кислотою. Використання цього методу пов'язано з наявністю в будові лікарської речовини атомів:

- A. *нітрогену
- B. карбону

- C. оксигену
- D. фосфору
- E. сульфуру

Наведіть відповідні рівняння реакцій, формулу розрахунку титру та кількісного вмісту.

30) Фармацевтичний аналіз глютамінової кислоти передбачає визначення азоту після мінералізації сірчаною кислотою концентрованою. Аміак, що утворюється під час випробування, відганяють у колбу-приймач, яка повинна містити:

- A. *титрований розчин хлористоводневої кислоти
- B. насичений розчин натрію хлориду
- C. титрований розчин натрію едетату
- D. свіжоприготований розчин таніну
- E. розчин калію йодиду йодований

Наведіть відповідні рівняння реакцій, формулу розрахунку титру та кількісного вмісту.

31) Атропіну сульфат – лікарський засіб, що виявляє холінолітичну дію. Кількісне визначення атропіну сульфату методом ацидиметрії в неводному середовищі можливе за рахунок наявності в структурі речовини:

- A. *третинного атома нітрогену
- B. спиртового гідроксилу
- C. фенільного радикалу
- D. естерної групи
- E. зв'язаної сульфатної кислоти

32) Атропіну сульфат – лікарський засіб, що виявляє холінолітичну дію. Кількісне визначення атропіну сульфату методом алкаліметрії в спирто-хлороформному середовищі можливе за рахунок наявності в структурі речовини:

- A. *зв'язаної сульфатної кислоти
- B. третинного атома азоту
- C. спиртового гідроксилу
- D. фенільного радикалу
- E. естерної групи

33) Лікарський засіб «Фенобарбітал» належить до кислотних форм барбітуратів. Це дозволяє провізору-аналітику провести його кількісне визначення методом:

- A. *алкаліметрії в неводному середовищі
- B. ацидиметрії в неводному середовищі
- C. зворотної йодометрії
- D. зворотної цериметрії
- E. прямої броматометрії

34) Провізор-аналітик проводить кількісне визначення розчину нітрофуралу 0,02% йодометричним методом. Який індикатор він використовує?

- A. *крохмаль
- B. калію хромат
- C. метиловий червоний
- D. фенолфталеїн
- E. кристалічний фіолетовий

35) Провізор-аналітик проводить експрес-аналіз розчину борної кислоти 2%. Кількісне визначення діючої речовини він проводить методом:

- A. *алкаліметрії
- B. аргентометрії
- C. комплексонометрії
- D. нітритометрії
- E. ацидиметрії

36) Провізор-аналітик проводить експрес-аналіз мікстури седативної дії з натрію бромідом. Кількісне визначення натрію броміду проводить методом:

- A. *аргентометрії
- B. комплексонометрії
- C. алкаліметрії
- D. ацидиметрії
- E. нітритометрії

Наведіть відповідне рівняння реакції, формулу розрахунку титру та кількісного вмісту.

37) Провізор-аналітик здійснює експрес-аналіз екстемпоральної мікстури. Ідентифікацію катіона кальцію він проводить реакцією з розчином:

- A. *амонію оксалату
- B. калію піроантимонату
- C. натрію тетрафенілборату
- D. міді(II) сульфату
- E. барію хлориду

Наведіть відповідне рівняння реакції, вкажіть умови та аналітичний ефект реакції.

38) У центральній аналітичній лабораторії фармацевтичного підприємства здійснюється контроль якості 0,1% ін'єкційного розчину атропіну сульфату. За рахунок сульфат-іонів ідентифікувати діючу речовину можна при взаємодії з таким реактивом:

- A. *барію хлорид
- B. міді(II) сульфат
- C. калію йодид
- D. натрію гідрокарбонат

Е. амонію хлорид

Наведіть відповідне рівняння реакції, вкажіть умови та аналітичний ефект реакції.

39) Провізор-аналітик здійснює експрес-аналіз очних крапель протизапальної дії, які містять калію йодид. Кількісне визначення діючої речовини він проводить методом:

- А. *аргентометрії
- В. комплексонометрії
- С. нітритометрії
- Д. ацидиметрії
- Е. алкаліметрії

Наведіть відповідне рівняння реакції, формулу розрахунку титру та кількісного вмісту.

40) Для лікування безсоння застосовують лікарські форми, що містять калію бромід. Ідентифікувати катіон калію можна реакцією з розчином:

- А. *натрію кобальтинітриту
- В. калію піроантимонату
- С. срібла нітрату
- Д. барію хлориду
- Е. калію фероціаніду

Наведіть відповідне рівняння реакції, вкажіть умови та аналітичний ефект реакції.

41) Провізор-аналітик проводить експрес-аналіз екстемпоральної мікстури. Бензоат натрію у складі мікстури він ідентифікує реакцією з розчином:

- А. *заліза(III) хлориду
- В. натрію гідрокарбонату
- С. амонію оксалату
- Д. натрію ацетату
- Е. магнію сульфату

Наведіть відповідне рівняння реакції, вкажіть умови та аналітичний ефект реакції.

42) Провізор-аналітик проводить кількісне визначення кальцію хлориду в складі екстемпоральної мікстури. Який титрований розчин він використовує:

- А. *натрію едетату
- В. калію бромату
- С. хлористоводневої кислоти
- Д. калію перманганату
- Е. натрію гідроксиду

Наведіть відповідні рівняння реакцій, формулу розрахунку титру та кількісного вмісту.

43) Провізор-аналітик виконує експрес-аналіз очних крапель, що містять цинку сульфат. Ідентифікацію катіона цинку він проводить реакцією з розчином:

- A. *калію фуроціаніду
- B. натрію хлориду
- C. калію перманганату
- D. натрію нітриту
- E. амонію оксалату

Наведіть відповідне рівняння реакції, вкажіть умови та аналітичний ефект реакції.

44) Провізор-аналітик виконує експрес-аналіз очних крапель, що містять цинку сульфат. Ідентифікацію сульфатів він проводить реакцією з розчином:

- A. *барію хлориду
- B. амонію оксалату
- C. калію нітрату
- D. натрію нітриту
- E. заліза(III) хлориду

Наведіть відповідне рівняння реакції, вкажіть умови та аналітичний ефект реакції.

45) Інфузійний 0,9% розчин натрію хлориду застосовують як фізіологічний. Яким методом можна провести кількісне визначення діючої речовини?

- A. *аргентометрії
- B. нітритометрії
- C. комплексонометрії
- D. ацидиметрії
- E. алкаліметрії

Наведіть відповідне рівняння реакції, формулу розрахунку титру та кількісного вмісту.

46) Провізор-аналітик проводить аналіз екстемпоральної мікстури, що містить кальцію хлорид. Кількісне визначення діючої речовини він проводить методом:

- A. *комплексонометрії
- B. алкаліметрії
- C. нітритометрії
- D. ацидиметрії
- E. перманганатометрії

Наведіть відповідні рівняння реакцій, формулу розрахунку титру та кількісного вмісту.

47) Провізор-аналітик виконує експрес-аналіз рідкої лікарської форми, що містить кальцію хлорид. Ідентифікацію хлорид-іона він проводить реакцією з розчином:

- A. *срібла нітрату

- В. калію піроантимонату
- С. натрію тетрафенілборату
- Д. амонію оксалату
- Е. барію хлориду

Наведіть відповідне рівняння реакції, вкажіть умови та аналітичний ефект реакції.

48) Проводиться експрес-аналіз рідкої лікарської форми, що містить натрію саліцилат і натрію бензоат. Для виявлення саліцилат- та бензоат-іонів при сумісній присутності необхідно використати розчин:

- А. *заліза(III) хлориду
- В. калію йодиду
- С. натрію нітриту
- Д. амонію хлориду
- Е. алюмінію сульфату

Наведіть відповідні рівняння реакцій, вкажіть умови та аналітичний ефект реакцій.

49) Проводиться експрес-аналіз протикашльової мікстури, до складу якої входять натрію гідрокарбонат та екстракт трави термопсису. Кількісний вміст натрію гідрокарбонату в цій мікстурі можна визначити методом:

- А. *ацидиметрії
- В. нітритометрії
- С. цериметрії
- Д. перманганатометрії
- Е. аргентометрії

Наведіть відповідне рівняння реакції, формулу розрахунку титру та кількісного вмісту.

50) Проводиться експрес-аналіз очних крапель, до складу яких входять цинку сульфат і борна кислота. Кількісний вміст цинку сульфату в цій лікарській формі можна визначити методом:

- А. *комплексометрії
- В. алкаліметрії
- С. цериметрії
- Д. поляриметрії
- Е. нітритометрії

Наведіть відповідні рівняння реакцій, формулу розрахунку титру та кількісного вмісту.

51) Проводиться експрес-аналіз мікстури, що містить кальцію хлорид і натрію бромід. Сумарне визначення інгредієнтів цієї лікарської форми можна визначити:

- А. *аргентометрично
- В. комплексометрично

- C. алкаліметрично
- D. поляриметрично
- E. нітритометрично

52) Проводиться експрес-аналіз мікстури, що містить кальцію хлорид і натрію бромід. Кількісне визначення кальцію хлориду в цій лікарській формі можна визначити:

- A. *комплексонометрично
- B. алкаліметрично
- C. меркуриметрично
- D. нітритометрично
- E. аргентометрично

Наведіть відповідні рівняння реакцій, формулу розрахунку титру та кількісного вмісту.

53) Провізор-аналітик виконує експрес-аналіз порошків, що містять аскорбінову кислоту. Кислотні властивості цієї речовини дозволяють проводити її кількісне визначення методом:

- A. *алкаліметрії
- B. йодометрії
- C. цериметрії
- D. йодатометрії
- E. комплексонометрії

54) До складу мікстури відхаркувальної дії входять натрію гідрокарбонат, калію йодид та амонію хлорид. Під час експрес-аналізу цієї лікарської форми кількісне визначення натрію гідрокарбонату можна визначити таким методом:

- A. *ацидиметрії
- B. алкаліметрії
- C. аргентометрії
- D. комплексонометрії
- E. нітритометрії

Наведіть відповідне рівняння реакції, формулу розрахунку титру та кількісного вмісту.